

Bjønnsten'

Garden Grøtdalen ligger svært ensomt til. Dette var en av de opprinnelige rydningsplassene i Atdalsalmenningen. Om de store skogressursene langs Atna skulle utnyttes, måtte det bo folk i dal-føret. Derfor ble det tatt initiativ til flere rydningsbruk (bureisingsbruk). Alle fikk tillagt skog og rettigheter i almenningen, som slik ble privat eiendom. Grøtdalen ligger langs Atna mellom utløpet av Stor-Gryta og Blankgryta. Gryt kommer av det gammelnorske ordet *grjót* som betyr sten. Det er lett å skjønne for de som måtte ta turen til disse uveisomme traktene.

Folket på Grøtdalen var arbeidsomme og sterke. Her var ingen "framfødde". Oldefar til Sigrid Undset var herifrå, mor til Anne Evenstad likeså. Jakt, fiske og fangst var viktig. Grøtdalskæra fikk ord på seg for å være dyktige jegere. Ennå lever mange historier om disse. Jegerne for vidt, og når det gjaldt de store rovdyra, spilte ikke bygdelag eller eiendomsgrenser noen rolle. Anders Grøtdalen var fødd i 1800 og døde i 1873.

Anders Grøtdalen var in gang på fyste hælvdelen tå 1800-tale på jakt lengst inne i Stor-Grytdær'n. Kanskje rekte'n bjønnfæler, hell om de var ælj

han såg etter. Oppuinner Bogen vi kal-ler, kom'n på hold tå bjøinn. Hain råkete itte slik han pla å gjøra, så bjøinn strøk-åt, skamskøten. Om det vart flere skoitt haiin fekk på bjøin, vet je itte. Minn hain for ette' oppøver langs vinterveilea åt Aitnbruinga. Oppi Skale' nådde'n i-att'n.

Minn de' søm var, srru, hain Anders vart lens for blykuler. Hain var itte i bet lell, hain. Hain spikke piler tå in en 'kræsa, å ladde me de'. For krutt hadde'n att. Søm dø vet, lyt'n la me krutt, filt – den beste filten døm hadde var forresten tå kveggbol – og så kule. Dette stappe døm ti framme ti løpe, – de er deffør de hete muinlader, vet dø. Va det kule, så måtten stampe etter me la'ten, søm bestandig er på slike gamle børser.

Minn hain Anders hadde itte ainna enn piler å hjelpe sei me. Å det bet nok itte riktig på hell, for bjønn strøk-åt-att, den. Nå bar det oppøver nørst på Grytvola mot de høgste. Bjøinn va nok skral, før omtrent ve sæterveien frå Aitnbrua åt Stor-Grytdær'n kom'n innpå att, å råkete bjøinn såpass at'n vart skikkelig grinete.

Nå var det bjøinn' søm sette etter'n Anders. Hain kom sei oppå in stor sten der, å bjønn ne'uinner. Itte kuler og itte

Anton Brænd demonstrerer hvordan Anders slo bjønnen med børsa si. Foto: Bjørn Brænd.

flere piler. For å holde uina-sei bamsen, brukt 'n børsa og slo me. Hain slo med løpe' i hue på'n, og det tårdde'n itte. Han daitt ne'-me sten slik at hain Anders fekk støkken me tølkniven sin. Om hain hadde hadd att kuler, så kuinn'n itte brukt børsa mer. Løpe var sleie kroke! Å ailt treværke å kolben vart suinn-sleie. Ja de er aildele's saint, for børsa fins att inna, ho. Hain Jon Sollien kjøpte a' på aksjon da de gjekk ut me døm neri Grøtdær'n.

Det er deffør vi kaille ne sten her før Bjønnsten. Slik fortærdde hain Anton (Brænd) mei ne historia og slik er de je fortæl dø ho.

Historier om jegere og jakt lever og viderefortelles i generasjoner. I bygder som våre er jaktkulturen tydelig og sterk. I 2008 har 2 bjønner blitt skutt, på de samme steder som de gamle bjørneskytterne opererte.

Om forfatteren

Jo Øvergaard, f. 1954, bor i Sollia. Bonde og mangesysler, lokalhistoriker. Driver bl.a. med formidling/fortelling av lokal historie og tradisjoner.